

WAT

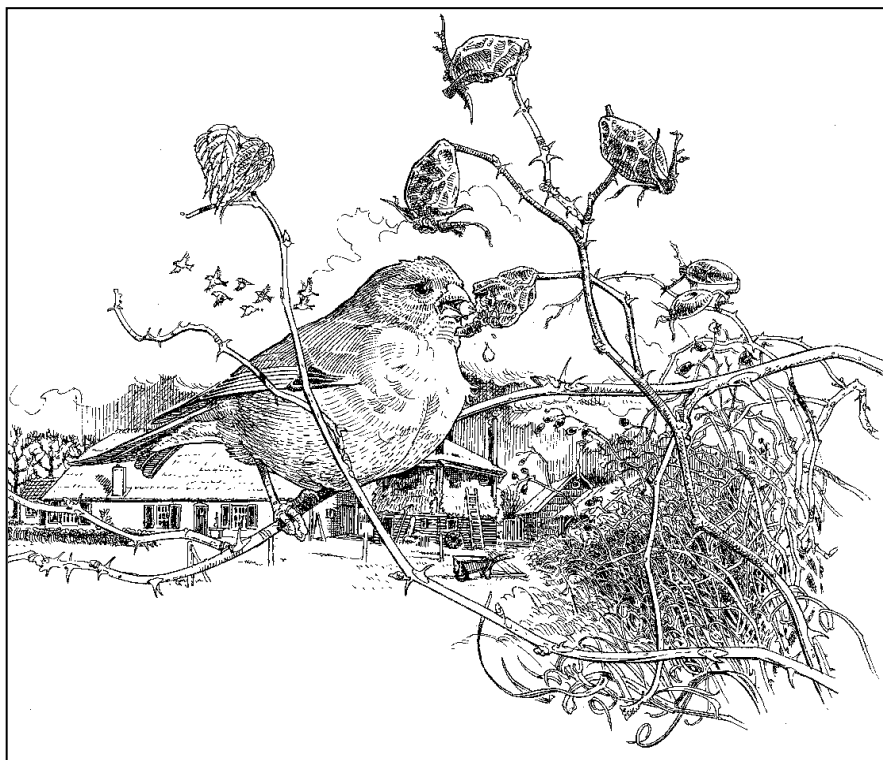
WAT IS EEN KNIP- OF SCHEERHEG?

Onder heggen en hagen verstaan we hier lijnvormige elementen van struiken.

Heggen zijn altijd geplant en worden (intensief) beheerd. Denk aan de een tot driejaarlijks geschoren heggen. Onder hagen wordt meestal verstaan dat er minder tot nauwelijks wordt beheerd, de struiken kunnen vrij uitgroeien tot een stevige hoogte en breedte. Vaak worden hagen eenmaal in de zes tot zelfs twintig jaar afgezet.

Heggen en hagen bestaan uit struiken zoals meidoorn, sleedoorn, haagbeuk, hazelnoot, vuilboom en dergelijke. Vaak doen ze dienst als perceelscheiding. Vroeger, maar ook nog vandaag de dag doen ze nog prima dienst als veekering.

De begrippen heg en haag worden vaak door elkaar gebruikt en eigenlijk is dat geen probleem.

Groenling in een haag

WAAROM

WAT IS HET NUT VAN EEN KNIP- OF SCHEERHEG

In het kort:

- nest-, schuil- en voedselgelegenheid voor vogels en zoogdieren;
- verbindingsweg voor zoogdieren, amfibieën en vlinders;
- bijdrage aan een aantrekkelijk landschap;
- instandhouding van een cultuurhistorisch element;
- leverancier van bijzonder brandhout zoals voor bakhuisjes.

BEHEER

Winst voor de natuur

Goed gevarieerde heggen en hagen leveren de grootste winst op voor de biodiversiteit. Hierbij zijn hagen weer veel interessanter dan de jaarlijks gesnoeide heggen. In breed en hoog uitgegroeide hagen is bovendien in de ondergroei ook een keur aan kruiden aan te treffen zoals nagelkruid, look zonder look en hondsdrif.

In jaarlijks gesnoeide heggen komen maar enkele soorten voor in hagen is dit een breed pallet van nestelende vogels als heggenmus, merel en kneu. Daarnaast zoeken vlinders zoals boomblauwtje, citroenvlinder en gehakkelde aurelia naar voedsel en planten om eieren af te zetten. Bosmuis, veldmuis, egel en andere kleine zoogdieren schuilen er en planten zich er voort. Ook marters zoals bunzing en wezel zijn in en rond heggen en hagen vaak op zoek naar voedsel. Heggen en vooral hagen zijn voor veel diersoorten zoals de Das, belangrijke verbindingswegen tussen verblijfplaats en voedselgebied.

HOE BREDER HOE BETER (EN HOE RUIGER HOE BETER)

Neem contact op met uw veldmedewerker om optimaal maatwerkbeheer te kunnen leveren, zodanig dat de heg winst voor de natuur oplevert en zonder dat u met beheervoorwaarden in de knel komt.

Zorg voor een robuuste heg

Hoe breder (minimaal 1 meter breed) en hoger de heg of haag en hoe minder gesnoeid, hoe meer soorten dieren er in kunnen voorkomen. Naarmate een heg of haag langer in onderhoud is, wordt de variatie aan planten in de ondergroei groter. **De heggen die minder dan een halve meter breed zijn, zijn voor het doel agrarisch natuurbeheer ongeschikt: zij leveren visueel weliswaar een bijdrage in het landschap maar zijn onvoldoende robuust om werkelijk winst voor de natuur op te kunnen leveren.**

Plant gaten dicht met waardevolle soorten

Kies voor inheemse vooral bes dragende struiken die voedsel, nest- en schuilgelegenheid bieden aan vogels, zoogdieren, amfibieën en/of vlinders. Voorbeelden zijn de hondsroos, sleedoorn, kardinaalsmuts, sleedoorn en meidoorn. De laatste, meidoorn, mag niet overal geplant worden in verband met gevoeligheid voor bacterievuur. Informeer bij twijfel bij uw veldmedewerker.

Faseer in het onderhoud

De biodiversiteit neemt toe als een haag in fases wordt gesnoeid. Bijvoorbeeld een haag van 100 meter wordt in 4 fases beheerd, elke keer 25 meter.

Wijs uitgroei plekken aan

Niet alle heggen lenen zich ervoor, maar vaak is een klein deel van de heg wel mogelijk om deze verder uit te laten groeien. In breedte of in hoogte. De knip- en scheerheg met jaarlijks

Extra

beheer dient in ieder geval voor 10% teruggezet te zijn, voor de rest heeft u de ruimte om delen verder te laten ontwikkelen; te experimenteren.

HOE KUNT U HET BEHEER VERDER VERRIJKEN?

Bij het Agrarisch- Natuur en Landschapsbeheer staat het ecologisch resultaat voorop en kan jaarlijks het beheer worden aangepast met het oog op betere ecologische resultaten. Het is niet te onderschatten hoe belangrijk details zijn voor het ecologisch resultaat. Hieronder enkele suggesties die u in uw landschapselement zou kunnen toepassen. Onderstaande maatregelen kunnen een wijziging in de beheerafspraken vragen. Informeer daarom altijd uw veldmedewerker als u een dergelijke maatregel neemt. Heeft u andere ideeën om uw landschapselementen verder op te waarderen, neem gerust contact op met uw veldmedewerker.

In zijn geheel minder snoeien

Een vrij uitgroeiende haag mag breed en hoog worden. Ideaal is eenmaal afzetten in de twaalf jaar, maar dat kan niet overal. Echter éénmaal afzetten in de twee tot drie jaar is wel te doen, er is dan wel meer ruimte voor de haag nodig, maar dat is beperkt. De uitdaging voor het snoeien neemt wel stevig toe in een derde jaar.

Creëer een soortenrijke, bloeiende rand

Laat een rand ondergroei die grenst aan de haag doorgroeien. Beheer deze als een zoom en maai deze het liefst gefaseerd in september/oktober en voer het maaisel af of zet het op een hoop. Sta ook een bramenstruik toe of plant deze. Naast lekker vruchten zijn bramenstruiken een voedsel en verstop oase voor insecten en andere dieren.

ⁱ Bron: Handboek Agrarisch Natuurbeheer (www.landschappen.nl)

